

Abdij Koningshoeven Berkel-Enschot

restauratie

archivolt architecten bv

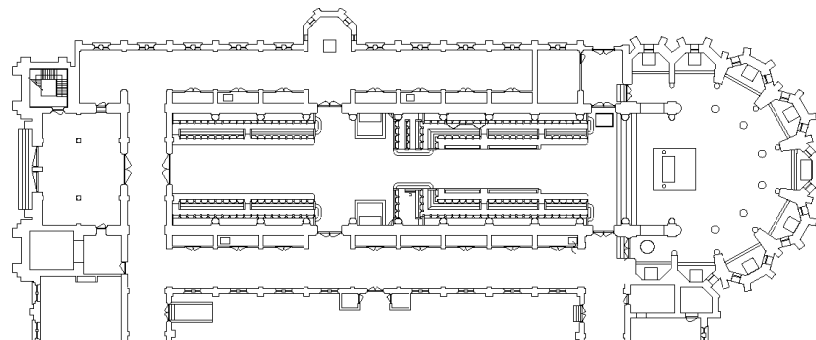
De kerk onderscheidt zich ten opzichte van vele andere neogotische kerken door de éénbeukige ruimte met hoge lichtvensters met een dubbel torenfront zoals voorkomt in de middeleeuwse bouwtraditie van abdijkerken. Het muurwerk van de kerk was tot 1903 in eenvoudige neutrale kleuren afgewerkt, de kerk was geheel gepolychromeerd. De vensters van de kerk waren in de oorspronkelijke situatie voorzien van grisaille glas met figuraties die verwezen naar traditionele Cisterciënzer motieven. Van deze beglazing zijn alleen de binnenvensteren boven de toegangsdeuren bewaard gebleven. Tijdens het herstel van de geleden oorlogsschade is het interieur opnieuw veranderd. De polychrome afwerking werd in een neutrale tint overgeschilderd. In alle buitenvensters werd nieuw glas-inlood aangebracht.

Tevens zijn de gietijzeren gootelementen afgenomen, geconserveerd en herplaatst, is natuursteenherstel uitgevoerd alsmede reparaties aan metselwerk en aan voegwerk. Van het interieur is loszittend pleisterwerk hersteld en is het muurwerk na reiniging geheel opnieuw geschilderd. Vanwege onvrede met het sombere interieur van de kerk door de aanwezige kleurstelling en het na de oorlog aangebrachte glas-inlood, is gekozen voor een heldere neutrale kleurstelling en een nieuwe, transparante beglazing met een in de traditie van de Cisterciënzers passende figuratie. Deze is ontworpen door de kunstenaar Jeroen Henneman. Hierbij zijn de naoorlogse ramen in het priesterkoor, het roosvenster in het torenfront en de ramen ter plaatse van het zangkoor behouden. Het later tegen de zijgevel geplaatste orgel is verwijderd, waarmee de oorspronkelijke ruimtewerking van de kerk hersteld is.

De uitgevoerde restauratie is allereerst ingegeven door bouwtechnisch verval. Hierbij is aan het exterieur onder meer de gehele leibedekking vervangen en is herstel uitgevoerd aan de Angelustoren en aan de vele dakkapellen.

Het interieur heeft een vanuit de spirituele beleving gewenste sfeerverandering ondergaan, die ook een belangrijke toevoeging aan het

fotograaf Thea van den heuvel / Aerophoto Eelde

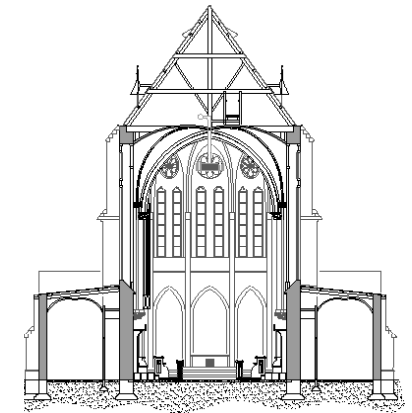

Abdij Koningshoeven Berkel-Enschot

exterieur heeft opgeleverd, namelijk doorvallend licht. Ondanks de ingrijpende herstelwerkzaamheden aan het exterieur vragen deze geen nadrukkelijke aandacht - het gevolg van vakmanschap en toewijding door alle betrokken partijen.

In verband met het gebruik van een deel van de abdij voor logies door gasten zijn uitgebreide maatregelen getroffen met betrekking tot brandpreventie. Deze maatregelen zijn geïntegreerd in het monumentale karakter van het gebouw, waarmee voldaan wordt aan de betreffende voorschriften. Ook de andere gebouwen van het complex behoeven dringende restauratie. In het thans voorbereide plan is voorzien in herstel van achterstallig onderhoud en van plaatselijk verkeerd uitgevoerde herstelwerkzaamheden uit het verleden. In combinatie met benodigde functionele verbouwingen wordt getracht dit plan gefaseerd uit te voeren vanwege de hoge kosten gekoppeld aan de beschikbaarheid van subsidies.

Vanwege de noodzakelijke dynamiek van het bedrijfsgedeelte van de abdij en het besef van de cultuurhistorische waarde hiervan, wordt gewerkt aan een masterplan voor het hele monumentale abdijterrein. In dit plan worden ruimtelijke kaders geformuleerd, waarbinnen ontwikkelingen met respect voor de cultuurhistorische waarden ingevuld kunnen worden.

Colofon

Masterplan en restauratie
Bruto vloeroppervlak 11.370 m²
Opdrachtgever Abdij Onze Lieve Vrouwe van Koningshoeven
Planvoorbereiding 2002
Uitvoering 2004 – 2007 in 2 fasen
Architect Peeters en Boogers, thans opgenomen in archivolt architecten
Projectarchitect Frans Boogers (planfase), Martin van Dort (uitvoering)
Restauratieadviseur Ramon Pater